

Reactie op de internetconsultatie over de implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten

Datum: 24 februari 2022

Dedicon maakt als expert op het gebied van inclusief publiceren en toegankelijk maken van (digitale) publicaties graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie over de implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten. Onze reactie omvat een aantal vragen en aanbevelingen over algemene bepalingen in deze wet (1-11) en heeft een gerichte aandacht voor de implementatie van de richtlijnen in de WGBH/CZ en de impact daarvan op toegankelijke digitale publicaties en de dienst e-boeken (12-20). Graag verwijzen wij ook naar de inbreng die door Leder(in) namens diverse organisaties is geleverd. Onderstaand vindt u een samenvatting van de inbreng van Dedicon op deze internetconsultatie. Vervolgens gaan wij dieper in op onze vragen en aanbevelingen.

Samenvatting

Toegankelijke producten en diensten zijn van groot belang voor mensen met een beperking om volwaardig te participeren in onze maatschappij. Niet voor niets staat in het Coalitieakkoord 2021-2025 dat toegankelijkheid de norm wordt. De implementatie van de richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (hierna: richtlijn) biedt dan ook kansen om dichter bij een inclusieve samenleving te komen. Het voorliggende wetsvoorstel moet nog wel op een aantal punten worden geconcretiseerd om ervoor te zorgen dat de wet voor mensen met een beperking ook daadwerkelijk meer toegankelijke producten en diensten oplevert en voor marktdeelnemers uitvoerbaar en controleerbaar is. Hierom doet Dedicon de volgende aanbevelingen:

- 1) Allereerst is het van groot belang dat er niet slechts verwezen wordt naar de algemene criteria in de richtlijn, maar er concrete criteria bij wet of AMvB worden vastgelegd. Bijvoorbeeld criteria inzake onevenredige last, fundamentele wijziging en toegankelijkheidseisen. Maak gebruik van de (Europese) criteria en richtlijnen die inmiddels bestaan, bijvoorbeeld op het gebied van toegankelijkheid. Het ontbreken van concrete criteria betekent geen houvast voor marktdeelnemers om te beoordelen of en hoe ze aan de wet moeten en/of kunnen voldoen. Het betekent geen doeltreffend toezicht en handhaving door toezichthouders. Daarmee betekent het geen verbeterde positie van mensen met een beperking.
- 2) Ten tweede raden wij aan om voor de consument één loket in te richten waartoe deze zich kan wenden bij niet naleving van de toegankelijkheidsvoorschriften. Wanneer de betreffende producten en diensten uit de Europese richtlijn worden ondergebracht in verschillende wetten met ieder een eigen toezichthouder pakt dit nadelig uit de consument.
- 3) Ten derde zien we ten aanzien van educatieve e-boeken dat deze straks wel onder deze wetgeving vallen, maar digitale leeromgevingen (waar soms e-boeken in zijn verwerkt) niet.

Laat digitale leeromgevingen en methoden ook onder deze wetgeving vallen om te zorgen dat lesmethoden voor álle leerlingen toegankelijk zijn. Dit is een belangrijke stap richting inclusief onderwijs.

- 4) Als laatste is het belangrijk om op te merken dat wij op dit moment via deze internetconsultatie alleen kunnen reageren op deze algemene implementatiewet en niet op de invulling van specifieke onderdelen, zoals e-boeken, aangezien de wetgeving hierover nog verder moet worden gespecificeerd via AMvB's.

Dedicon is positief over het feit dat ook Nederland met deze implementatiewet stappen zet om ervoor te zorgen dat toegankelijkheid een norm wordt voor bepaalde producten en diensten. Voor mensen met een visuele of andere leesbeperking zal dit kunnen leiden tot een meer zelfstandige participatie in onze samenleving. Wij vinden het echter jammer dat de huidige internetconsultatie laat zien dat het kabinet slechts de minimale voorschriften uit de richtlijn wil implementeren. Wij hopen dat bij dit nieuwe kabinet de ruimte en wens bestaat om een hoger ambitieniveau na te streven. Uiteraard lichten wij onze aanbevelingen en vragen graag verder toe als daar behoefte aan bestaat.

Vragen en aanbevelingen – algemeen

1. Wat is het tijdpad voor de in aanvulling op de bestaande WGBH/CZ 'bij AMvB nadere regels' die gesteld gaan worden?

De diensten (en bijbehorende dienstverleners) waarvoor geen geëigende sectorale wetgeving voorhanden is en welke worden ondergebracht in de WGBH/CZ, worden (uitgebreider?) aangewezen in AMvB's. Zodra deze bekend zijn kunnen wij pas een meer gedegen advies uitbrengen op deze diensten.

2. Hoe gaan toezicht, handhaving en sancties vormgegeven worden voor deze nieuwe toepassingen in de WGBH/CZ?

Het lijkt logisch dat de NVWA, vanwege de implementatie in de Warenwet, de toezichthouder wordt als het gaat om de betreffende producten. Maar welke andere instantie(s) gaat/gaan het toezicht op de richtlijn inzake de diensten voor haar rekening nemen, vooral waar het de diensten betreft die onder de WGBH/CZ gaan vallen? De Warenwet, de Wet op het financieel toezicht, het Burgerlijk Wetboek en de Telecommunicatiewet bevatten reeds instrumenten voor handhaving en sancties, zoals gesteld in artikel 30 van de richtlijn. De WGBH/CZ niet. Het College voor de Rechten van de Mens, bijvoorbeeld, adviseert rondom de wet gelijke behandeling, maar kan niet handhaven of sancties opleggen.

Hoewel wij ervan uitgaan dat alle marktdeelnemers hun uiterste best zullen doen om (tijdig) tegemoet te komen aan de richtlijnen in deze nieuwe wet, is het voor zowel hen

als voor mensen die gebruikmaken van de gestelde producten en diensten van belang te weten bij welke toezichthouder men terecht kan en wat mogelijke gevolgen zijn bij het niet naleven van de richtlijnen. Graag zien wij in de AMvB rondom de diensten die onder de WGBH/CZ vallen welke middelen de betreffende toezichthouder tot zijn beschikking staan om handhaving zo nodig af te dwingen.

3. Welke sancties zijn mogelijk vanuit andere wetgeving dan de Warenwet, zoals de WGBH/CZ (welke relevant is voor o.a. de dienst e-boeken)?

Volgens het nieuw toe te voegen artikel 35e in de Warenwet kan de Minister een bestuurlijke boete opleggen bij overtreding van het bepaalde bij of krachtens artikelen 24c en 24d. **Deze twee artikelen bestaan echter niet in de Warenwet.**

Zie de aanbeveling bij punt 2.

4. Welke norm, standaard en/of specificaties gaan gelden voor conformiteit en wanneer zijn deze concretisering voor conformiteit te verwachten, zodat het voldoen aan de verplichtingen praktisch uitvoerbaar en toetsbaar wordt?

De Memorie van Toelichting verwijst naar de richtlijn voor de algemene en specifieke toegankelijkheidsvoorschriften (artikel 4, eerste lid, richtlijn). Deze zijn echter onvoldoende duidelijk, concreet en controleerbaar, waardoor momenteel voldoen aan de voorschriften in de praktijk niet (goed) uitvoerbaar is.

Om te voldoen aan en toezicht te kunnen houden op conformiteit van producten en diensten adviseren wij om een concrete standaard (European Norm) en/of duidelijke technische specificaties te hanteren die conformiteit meetbaar en toetsbaar maken en deze in de AMvB (of eventueel in een ministeriële regeling) te formaliseren. Bijvoorbeeld een concrete standaard analoog aan EN 301 549, aangevuld met voorschriften en specificaties voor bepaalde specialistische toepassingsgebieden, zoals e-boeken (inclusief de metadata, catalogi en e-readers voor het gebruik van e-boeken).

Om de beoordeling van conformiteit te kunnen doen zijn naast standaardcriteria (concreter dan de huidige toegankelijkheidsvoorschriften in de richtlijn) ook methodieken nodig om tot een valide beoordeling te komen. Voor e-boeken zijn dat bijvoorbeeld idealiter een standaard met toegankelijkheidscriteria en/of een technische specificatie, een onderzoeksmethodiek/-tool, een template voor rapportage welke ook voor het vaststellen van de verplichte toegankelijkheidsmetadata gebruikt kan worden.

5. Hoe gaat de overheid de praktische uitvoering en uitvoerbaarheid van de nieuwe wet- en regelgeving ondersteunen en verschillen voorkomen met de wetgeving voortkomend uit de EU-richtlijn inzake toegankelijke websites en apps van overheidsinstanties?

Het is onze aanbeveling om aan te sluiten en gebruik te maken van in Nederland al bestaande richtlijnen en infrastructuur voor het praktisch handen en voeten geven aan de uitvoering van de nieuwe wetgeving en te leren van eerdere implementatietrajecten. Zo is er door de overheid al een wiel uitgevonden voor de [richtlijn 2016/2102 inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties](#) en is in Nederland een infrastructuur opgezet met goed gedocumenteerde standaarden, handelingsvoorschriften, toegankelijkheidsverklaringen, kennispartijen en bestuurders (zoals het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Logius, Digoetankelijk, Gebruiker Centraal etc.).

Ook is het raadzaam zo veel als mogelijk dezelfde toegankelijkheidsvoorschriften te hanteren (EN 301 549) en waar nodig uit te breiden met specificaties voor bepaalde specialistische toepassingsgebieden. Doel van de nieuwe richtlijn is immers harmonisatie in de EU markt en toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

6. Welke maatregelen en vormen van ondersteuning gaat de overheid bieden om, analoog aan de ondersteuning van overheidsinstanties, marktdeelnemers te ondersteunen bij de praktische uitvoering van de verplichtingen?

Marktdeelnemers voeren straks zelf een beoordeling uit “om te kunnen bepalen of het naleven van de toegankelijkheidsvoorschriften tot een fundamentele wijziging leidt of een onevenredige last oplevert”. De procedure daarvoor staat in artikel 14 van de richtlijn; criteria staan in de bijlage VI van de richtlijn. Marktdeelnemers (niet: micro-ondernemingen) moeten deze beoordeling documenteren en de resultaten daarvan 5 jaar bewaren en kunnen verstrekken aan markttoezichthouders. Micro-ondernemingen moeten wel de “relevante feiten” van de beoordeling kunnen verstrekken. Dat betekent dat iedere marktdeelnemer een beoordeling moet kunnen of laten uitvoeren en er goed aan doet deze te documenteren. Verwachting is dat marktdeelnemers, bijvoorbeeld uitgevers, hiervoor graag een beroep willen gaan doen op een ‘infrastructuur’ om met zo min mogelijk tijd en geld aan deze eisen van de wet te voldoen. De marktdeelnemers kennen daarvoor mogelijk hoge ‘uitvoeringslasten’. Zowel in de vorm van kennis als materialen kunnen uitgevers hierbij ondersteuning gebruiken.

Het is onze aanbeveling om vanuit de overheid marktdeelnemers actief te ondersteunen bij dit proces, bijvoorbeeld via reeds bestaande initiatieven zoals de ‘Rondetafel Toegankelijk publiceren aan de bron’ en het project TPUB2 van Dedicon, uitgevers en belangenverenigingen.

7. Hoe zal in de toekomst (strikter) gehandhaafd worden als de nieuwe wetgeving van kracht wordt, zodat mensen met een beperking daadwerkelijk kunnen meedoen, nu gebleken is dat bijvoorbeeld webshops en sommige overheidsites nog steeds niet toegankelijk (genoeg) zijn?

De Memorie van Toelichting stelt dat voor marktdeelnemers reeds de nodige wettelijke verplichtingen en vereisten gelden inzake toegankelijkheid van producten en diensten, waardoor marktdeelnemers door de implementatie van de richtlijn niet worden geconfronteerd met nieuwe vereisten (p.11). Desalniettemin bleek onlangs dat veel grote webshops en websites van overheidsorganisaties voor veel mensen met een beperking nog steeds niet toegankelijk zijn¹.

Om te voorkomen dat marktdeelnemers ondanks wettelijke bepalingen en door het uitblijven van strikte handhaving niet (tijdig) aan de bepalingen in deze wet voldoen, lijkt het ons raadzaam dat er naast stimulerende maatregelen ook handhavende maatregelen bij wet worden vastgelegd. Dit is in het belang van zowel de conformiteit binnen de EU, maar zeker ook voor alle mensen met een beperking om mee te kunnen doen in onze samenleving.

Daarnaast spreekt de EU-richtlijn van “doeltreffend en streng toezicht” van de marktautoriteiten met “...voldoende bevoegdheden en middelen...”. Doeltreffende toezicht is proactief toezicht. Het is dan ook onze aanbeveling om de toezichthoudende autoriteiten de kennis en middelen te geven om proactief toe te zien op de uitvoering van deze wet en AMvB's.

8. Wanneer het niet mogelijk is voor bedrijven bepaalde informatie in digitale toegankelijke vorm te bieden aan consumenten of aan consumenten die niet digivaardig (genoeg) zijn, voorziet de wet dan in de verplichting aan een bedrijf alternatieve vormen (zoals gedrukt braille of voelbare afbeeldingen) aan te bieden aan consumenten?

Bedrijven worden verplicht om informatie te verstrekken over de toegankelijkheid van de relevante goederen en diensten. Volgens artikel 13 van de richtlijn moet deze informatie schriftelijk en mondeling aan het publiek ter beschikking worden gesteld, en op een manier die toegankelijk is voor personen met een handicap.

Advies: niet alleen algemene product- of dienst informatie moet voldoen aan toegankelijkheidsvoorschriften. Ook benodigde handleidingen en instructietekeningen

¹ [Grote webshops nog steeds ontoegankelijk voor mensen met beperking | RTL Nieuws](#) en [96 Procent van overheidswebsites niet digitaal toegankelijk - Iederin](#)

moeten hieraan voldoen. Daarnaast zijn niet alle consumenten digivaardig en leent niet alle informatie zich om digitaal op een toegankelijke manier beschikbaar te stellen (denk aan instructietekeningen, handleidingen). Daarom moeten er passende alternatieve leesvormen worden aangeboden door de marktdeelnemers.

9. Hoe gaat de overheid gestalte geven aan het door de EU ondersteunde pleidooi voor 'design for all' en toegankelijkheid aan de bron?

De implementatiewet stelt: "Het terrein goederen en diensten als bedoeld in de WGBH/CZ omvat niet het ontwerpen en produceren van goederen en diensten, zodat de verplichting om redelijke aanpassingen te treffen niet van toepassing is op het ontwerpen en produceren" (p.6). Dit klinkt in tegenspraak met het [VN verdrag](#) (artikel 4) en de Europese standaard 'EN 17161 - Design for All - Accessibility following a Design for All approach in products, goods and services - Extending the range of users'.

Voor mensen met een (lees)beperking biedt deze implementatiewet en de eis van toegankelijkheid aan de bron de kans op inclusie. Door toegankelijkheid aan de bron wettelijk verplicht te maken worden tevens hoge uitvoeringslasten en corrigerende maatregelen achteraf voorkomen. Wij doen dan ook de aanbeveling om het inclusief ontwerpen en toegankelijk produceren van de goederen en diensten binnen deze wet te laten vallen.

10. Hoe voorkomt de overheid dat de definitie van micro-onderneming zowel de intentie als het doel van de wetgeving ondergraven?

De richtlijn voor een micro-onderneming staat omschreven als een onderneming met minder dan 10 werknemers en een jaaromzet of jaarlijks balanstotaal van ten hoogste 2 miljoen euro. Micro-ondernemingen worden vrijgesteld van de toegankelijkheidsvoorschriften en van elke verplichting in verband met de naleving van die voorschriften. Micro-ondernemingen zijn per sector zeer divers. De definitie geldt nu voor heel Europa. Voor uitgevers en transportondernemingen is de waterscheiding (wel/niet) zeer verschillend. Een uitgever in Frankrijk of in Nederland: dat is nogal een verschil. Het aantal micro-ondernemingen onder Nederlandse uitgevers zal groter zijn dan bijvoorbeeld in landen als Frankrijk.

De definitie van micro-onderneming doet in dat geval geen recht aan de intentie van de richtlijn en de wet, omdat bijvoorbeeld veel uitgeverijen een micro-onderneming zullen blijken te zijn. Zij zijn daarmee uitgezonderd van de verplichting toegankelijke e-boeken, metadata en webshops te bieden. Bovendien hanteert de Nederlandse Kamer van Koophandel andere criteria om te definiëren wat een micro-onderneming is. Als we kijken naar uitgevers in Nederland die e-boeken op de markt brengen, betekent dit dat zeker 90-95% van de Nederlandse uitgevers geen verplichtingen hebben om toegankelijke e-boeken op de markt te brengen.

Wij adviseren om de omschrijving van een micro-onderneming ambitieuzer te definiëren om zo meer producten en diensten in een toegankelijke vorm beschikbaar te maken voor mensen met een beperking. De richtlijn die de Nederlandse Kamer van Koophandel hanteert is ons inziens daarbij een goede definitie.

11. Hoe definieert en specificiert de nieuwe wetgeving concreet onevenredige last en fundamentele wijziging?

Hier verwijst de Memorie van Toelichting naar de algemene artikelen over deze onderwerpen in de EU-richtlijn. Deze bieden de marktdeelnemers echter onvoldoende duidelijkheid voor specifieke producten en diensten.

Wij pleiten voor het opstellen van concrete criteria voor de definities onevenredige last en fundamentele wijziging, zodat marktdeelnemers, bijvoorbeeld in de keten van de dienst e-boeken, goed kunnen beoordelen of ze aan de richtlijnen moeten voldoen.

Om te voorkomen dat bijvoorbeeld elk individueel boek op deze criteria getoetst moet worden is het aan te bevelen bepaalde boeksoorten als categorie onder onevenredige last te laten vallen. Voorbeelden zijn stripverhalen en prentenboeken. Voor deze categorieën -en alle andere e-boeken die niet toegankelijk kunnen worden aangeboden door de uitgevers- is het noodzakelijk dat de overheid de toegankelijkheid ervan borgt middels de lectuurvoorziening voor mensen met een leesbeperking, zoals die nu ook al bestaat.

Vragen en aanbevelingen t.a.v. de dienst e-boeken

12. Wat is een e-boek? En vallen digitale leeromgevingen eveneens onder de wetgeving, zeker als deze e-boeken bevatten?

Uit deze internetconsultatie en voorgestelde wetgeving wordt niet duidelijk wat precies onder een (nieuw) e-boek wordt verstaan. Moet er een ISBN voorhanden zijn? En vallen licenties voor digitale lesmethoden en leeromgevingen die ook van een ISBN zijn voorzien en al dan niet in combinatie met een e-boek op de markt worden aangeboden, eveneens onder de wetgeving voor de dienst e-boeken? En moet een digitale leeromgeving die achter een login met licentie (lees: een consumentenovereenkomst) een e-boek bevat ook toegankelijk zijn? Of vallen digitale leeromgevingen mogelijk onder e-handelsdiensten als er e-boeken in die leeromgeving staan?

Digitale leeromgevingen nemen een steeds belangrijkere plek in het onderwijs in. Steeds vaker vervangen ze fysieke schoolboeken of bevatten ze e-boeken. Als een toegankelijk educatief e-boek in een ontoegankelijke digitale leeromgeving staat of er

voor een opgave naar verwijst, kan de leerling met een leesbeperking er alsnog niet mee werken en gewoon meedoen in de klas.

Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen, ook die met een visuele of andere leesbeperking, mee kunnen doen op school, doen wij dan ook de aanbeveling om ook digitale leeromgevingen onder deze richtlijn te laten vallen en daarmee dus verder te gaan dan de richtlijn nu vraagt.

13. Hoe voorkomt de overheid dat er onduidelijkheid over en mogelijk tegenspraak ontstaat binnen de regelgeving en handhaving van de dienst e-boeken?

E-boeken worden in de richtlijn terecht als dienst omschreven, niet als product. Dat betekent dat niet alleen het product e-boek zelf toegankelijk moet zijn, maar ook de wijze waarop het verkregen en gebruikt wordt (de dienst). Hiervoor zijn diverse marktdeelnemers gezamenlijk verantwoordelijk.

Een consument koopt een e-boek via een e-handelsdienst, maar voor webwinkels geldt regelgeving die wordt geïmplementeerd in het Burgerlijk Wetboek, niet de WGBH/CZ (e-boek). Omdat e-handelsdiensten onder het Burgerlijk Wetboek vallen, kunnen situaties ontstaan waarbij het College voor de Rechten van de Mens (toezichthouder WGBH/CZ) een ander oordeel velt dan een andere toezichthouder (mogelijk de rechter op basis van het Burgerlijk Wetboek). Webwinkels maken immers deel uit van de dienst e-boeken.

Advies: wij zie het dus van groot belang dat afstemming en samenwerking ervoor moeten zorgen dat de dienst e-boeken als geheel toegankelijk wordt. Ook doen wij de aanbeveling voor één loket voor de consument om eventuele klachten in te dienen, zeker gezien het feit dat bepaalde producten en diensten (zoals e-boeken) onder verschillende toezichthouders gaan vallen.

14. Welke specifieke toegankelijkheidsrichtlijnen en/of technische specificaties gaan gehanteerd worden voor het product e-boek?

In de richtlijn staan slechts algemene toegankelijkheidsvoorschriften in bijlage 1, afdeling IV. Voor de praktische uitvoerbaarheid van de wet zijn concretere en toetsbare toegankelijkheidseisen nodig dan de algemene toegankelijkheidsrichtlijnen die de EU richtlijn momenteel noemt.

Wij adviseren dat in deze wet of de geplande AMvB voor e-boeken voor EPUB idealiter de internationale standaard EPUB Accessibility 1.0 wordt gehanteerd. Voor EPUB kunnen marktdeelnemers gebruik maken van de kennis en middelen die (inter)nationaal in de community voor inclusief publiceren ruim voorhanden en vrij verkrijgbaar zijn.

15. Hoe gaat de overheid zorg dragen voor kennis en vaardigheid bij de toezichthouder om conformiteit te kunnen beoordelen?

De toezichthouder zal moeten kunnen vaststellen of er sprake is van (non-)conformiteit. Toetsen en beoordelen van conformiteit vergen specifieke kennis van zaken, tools en vaardigheden.

16. Zijn alle marktdeelnemers verplicht de CE-markering te hanteren in de dienst e-boeken?

Een CE-markering verklaart dat de producten zijn getoetst aan alle toepasselijke EU-wetgevingen die CE-markering vereisen en overeenstemmen met de gezondheids-, veiligheids-, prestatie- en milieueisen die relevant zijn voor die producten. Importeurs moeten er volgens de Memorie van Toelichting op toezien “dat het product voorzien is van de CE-markering” (p.3). Blijkbaar moeten in de EU geïmporteerde e-boeken deze officiële CE-markering hebben. Ook een Europese fabrikant moet deze CE-markering blijkbaar hanteren. Dit impliceert mogelijk dat alle marktdeelnemers verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van de dienst e-boeken, verplicht zijn deze CE-markering te hanteren en deze in de gehele dienst te communiceren aan consumenten.

Maak in de wet of AMvB's expliciet duidelijk aan welke criteria moet worden voldaan, ook als het gaat om CE-markeringen.

17. Moeten distributeurs van e-boeken ook toezien op de (aanwezigheid en kwaliteit van de) verplichte toegankelijkheidsmetadata, en op de toegankelijkheid van het product vergezellende “instructies en veiligheidsinformatie”?

Distributeurs “dienen zich ervan te vergewissen, voordat zij producten op de markt aanbieden, dat de vereiste CE-markering op het product is aangebracht en dat het product vergezeld gaat van de vereiste documenten” (p.3). Onduidelijk is of het ook hun taak is toe te zien op de aanwezigheid en mogelijk kwaliteit van de verplichte toegankelijkheidsmetadata bij de e-boeken en of de vergezeld documenten met “instructies en veiligheidsinformatie” toegankelijk zijn.

Distributeurs van e-boeken, zoals het Centraal Boekhuis, zouden moeten controleren op de aanwezigheid van de noodzakelijke metadata. Door deze documenten tevoren te voorzien van -verplichte- toegankelijkheidsmetadata, kunnen distributeurs dit eenvoudiger controleren en weet de eindgebruiker wat deze kan verwachten van een e-boek.

18. Moeten producenten e-boeken vergezellen van ‘gemakkelijk te begrijpen’ of ‘toegankelijke’ instructies en veiligheidsinformatie?

Producenten van e-boeken zijn volgens de Memorie van Toelichting verplicht “het product vergezeld [te] laten gaan van gemakkelijk te begrijpen instructies en veiligheidsinformatie” (p.3)

Onduidelijk is waarom het hier gesproken wordt over gemakkelijk te begrijpen, en niet toegankelijke instructies en veiligheidsinformatie. De EU-richtlijn spreekt namelijk van toegankelijke, niet slechts 'gemakkelijk te begrijpen' informatie.

Om te voldoen aan de EU-richtlijn moet de tekst in de Memorie van Toelichting worden veranderd in '...toegankelijke instructies en veiligheidsinformatie.' Een onderdeel van toegankelijkheid is namelijk begrijpelijke taal.

19. Met welke minimale regelmaat moeten dienstverleners toegankelijkheidsonderzoek doen en daarover publiekelijk rapporteren?

Dienstverleners van e-boeken "dienen hun diensten te ontwerpen en verlenen in overeenstemming met de op de betreffende dienst van toepassing zijnde toegankelijkheidsvoorschriften van de richtlijn" en "dienen te zorgen voor procedures om aan de toegankelijkheidsvoorschriften te blijven voldoen" (p.3). Ook meldt de Memorie van Toelichting dat "(...) bedrijven verplicht [zullen] zijn informatie te verstrekken over de toegankelijkheid van de relevante goederen en diensten. Er wordt daarbij vanuit gegaan dat deze taak eenmalig moet worden uitgevoerd."

Aanname is dat producten en diensten stabiele onveranderlijke entiteiten zijn. Dat is mogelijk correct voor een 'portable' e-boek, maar zeker niet voor een webwinkel of een ander platform waarop de dienst aangeboden wordt. Van een eenmalige taak kan in dat geval geen sprake zijn. Webwinkels en catalogi van dienstverleners veranderen met grote regelmaat. Toetsing van toegankelijkheid is daarom altijd een momentopname. Een eenmalige rapportage over de mate van toegankelijkheid heeft dus een beperkte levensduur. Voor overheidswebsites geldt om die reden dat een rapport van toegankelijkheidsonderzoek slechts enkele jaren geldig is.

20. In welke situaties zijn e-boeken geproduceerd vóór 28 juni 2025 uitgesloten van de wetgeving?

Te lezen valt dat "(...) de Overgangswet Burgerlijk Wetboek (...) voorziet in het overgangsrecht voor e-handelsdiensten (...)" en "Dienstverleners kunnen hun diensten blijven verlenen met gebruikmaking van de producten die zij al vóór 28 juni 2030 rechtmatig gebruikten bij het verlenen van vergelijkbare diensten. De dienstverleningscontracten die gesloten zijn vóór 28 juni 2025 kunnen ongewijzigd doorlopen totdat zij verstrijken, evenwel uiterlijk tot vijf jaar na die datum." (p.17)

Dit lijkt te stellen dat webwinkels ontoegankelijke e-boeken, geproduceerd vóór 28 juni 2025, mogen blijven aanbieden tot uiterlijk 28 juni 2030. Dit betreft de zogenoemde backlist van huidige (min of meer) ontoegankelijke e-boeken en e-boeken die vanaf nu tot uiterlijk 28 juni 2025 geproduceerd zullen worden. Feitelijk betekent dit voor de dienst e-boeken dat deze ontoegankelijk

mag blijven tot die datum. De dienst is immers pas echt toegankelijk als alle schakels in de keten dat zijn.

Het is belangrijk tijdig duidelijkheid te verschaffen en richtlijnen te concretiseren. Voor de eindgebruiker, zoals mensen met een leesbeperking, is het van belang om te weten of een product of dienst wel of niet toegankelijk is. Het is daarom wenselijk om e-boeken die voor 25 juni 2025 zijn gemaakt te voorzien van de nodige toegankelijkheidsmetadata. In de richtlijn, bijlage I, afdeling IV, wordt aangegeven dat e-boeken vindbaar moeten zijn via metadata-informatie over hun toegankelijkheidsfuncties.

Conclusie

Dedicon is positief over de stappen die nu door de overheid worden gezet om de voorschriften uit de Europese Toegankelijkheidsakte in Nederlandse wetgeving onder te brengen. Het feit dat toegankelijkheid voor diverse producten en diensten de norm wordt biedt mensen met een beperking de kans om volwaardiger mee te doen in onze maatschappij.

Tegelijkertijd zien we dat de voorgestelde implementatie slechts aan de minimale eisen tegemoet komt. Tevens toont deze internetconsultatie aan dat er nog veel vragen zijn over de praktische uitvoerbaarheid van de wet, die momenteel niet in de Memorie van Toelichting worden beantwoord. Wij begrijpen dat deze implementatiewet de eerste stap is in het proces van het implementeren van de EU Toegankelijkheidsakte. In nog te publiceren AMvB's en de beleidslijnen van de toezichthouders zal een concretisering moeten plaatsvinden. Wij hopen dan ook dat hierover op korte termijn meer duidelijkheid wordt gegeven.

De nieuwe wetgeving zal toegankelijkheid hoger op de agenda zetten en het bewustzijn in de samenleving voeden. Het aanbod van toegankelijke producten en diensten zal toenemen. Dat zien we in het algemeen als een positieve ontwikkeling en dragen daar waar nodig graag blijvend aan bij.